

voudige boogvlieger wisten te maken van een paar gekruiste latjes, gekleurd of versierd papier en een lange staart, meestal een zogenaamde strikkenstaart. Soms ook was het grootvader, een oom of een neef die deze kunst nog voldoende machtig was. Maar al te vaak waren de kinderen een welkom voorwendsel voor volwassenen om zich met vliegers bezig te kunnen houden. Toch was en bleef de vlieger in ieders ogen eigenlijk toch maar speelgoed.

De tweede kanttkening die ik zou willen maken is, dat het na de eerste wereldoorlog krachtens het zeer strenge vredesverdrag van Versailles aan Duitsland niet was toegestaan vliegtuigen te bouwen. De Duitsers wierpen zich toen met overgave op de ontwikkeling van zweefvliegtuigen, waar ze zeer goed in slaagden. Het kan geen toeval zijn dat in de dertiger jaren juist in Duitsland een vliegertype populair werd dat vanaf de grond gezien de vorm van een vliegtuig vertoonde. Dat waren zeer goed presterende vliegers die ook heden ten dage nog worden nagebouwd en beslist niet binnen de categorie kinderspeelgoed thuishoren. Zover ik weet kwam dit vliegertype buiten Duitsland in die jaren zelden of nooit voor.

In een derde kanttkening wil ik herinneren aan de professionele rol die grote vliegers in

de eerste jaren van de twintigste eeuw nog konden spelen, zowel in de VS als in Europa, als hulpmiddel bij de meteorologie. Ik wil dit punt hier niet verder uitwerken omdat het binnenkort in een speciaal artikel van VLIEGER aan de orde zal komen. Dat bijzondere stuk recente vliegerhistorie verdient zeker alle aandacht, want waarschijnlijk vormden deze grote vliegers de enige goed beschreven voortzetting na de eeuwwisseling van de professionele vliegerbouwkunst die in de 19e eeuw zo'n hoog niveau had bereikt.

Het tweede van de beide jaartallen die ik noemde als begin van een nieuw tijdperk is 1945. Daaraan is voor de vliegergeschiedenis aanvankelijk nog weinig anders aan te verbinden dan dat toen de draad weer werd opgenomen in de trant van de dertiger jaren. De meteorologische toepassing was toen al beëindigd. Deze had plaatsgemaakt voor het gebruik van kleine ballonnen.

Er zijn na 1945 waarschijnlijk maar enkele verspreide vliegerenthousiasten geweest die

nog de kennis over de oude vliegers hadden en in praktijk brachten. De vlieger in een andere rol dan die van speelgoed was vergeten.

Was er dan, behoudens de afmeting, echt zo veel verschil tussen de 19e eeuwse vliegers en de naoorlogse kindervlieger? Ja, dat was er. Belangrijker dan de afmeting waren de verschillen in constructie, in gebruikte materialen en vooral in de verdwenen verscheidenheid van typen.

De papieren speelgoedvlieger was nooit demontabel en werd met weinig variatie

